

Leder

Årets nummer av *Studia Musicologica Norvegica* presenterer et utvalg artikler som belyser musikalske verker, praksiser og kontekster fra en rekke ulike innfallsvinkler. Selv om storparten av tekstene har det til felles at de fremhever historiske perspektiver, så preges nummeret, som ofte før, av mangfold når det gjelder både metodiske og tematiske avgrensninger. Dette er ikke overraskende for et tidsskrift som har det å synliggjøre bredden i norsk musikkforskning som en av sine uttalte ambisjoner. Som ansvarlig redaktør gleder det meg å se at norsk musikkforskning blomstrer på flere ulike områder, og det er oppmuntrende at tidsskriftet tiltrekker seg faglig solide bidrag som favner vidt ulike musikkformer, tidsepoker og anliggender.

Artikkelen som innleder årets nummer er ført i pennen av Rebecka Sofia Ahvenniemi, Bergensbasert komponist og doktorgradsstipendiat i filosofisk estetikk tilknyttet Helsingfors universitet (University of Helsinki). «Composition of Vocal Music. Against Primacy of Content» er en kritisk undersøkelse av forholdet mellom språk og musikk, med et særlig fokus på komposisjon av vokalmusikk. Ahvenniemi argumenterer imot den allmenne forståelsen av språk og musikk som adskilte fenomener, hvor språket ofte tilskrives et absolutt eller «rent» innhold – «pure content» – og musikalske dimensjoner ses som noe eksternt eller sekundært. Ved å diskutere fem påstander – eller myter, i forfatterens terminologi – om forholdet mellom språk og musikk, skriver Ahvenniemi frem en forståelse av språk som vektlegger dets musikalske og dramaturgiske aspekter som meningsbærende.

Arnulf Christian Mattes, førsteamanuensis og leder for Senter for Griegforskning ved Universitetet i Bergen, retter fokus mot Edvard Griegs egne innspillinger av sine pianostykker, fra perioden 1903 til 1906. Ved å redegjøre for begrensninger og muligheter knyttet til datidens musikkteknologi, diskuterer Mattes hvilken kunnskap man kan tilegne seg ved å studere disse opptakene. Forholdet mellom fremføringspraksis og teknologi utforskes, og Mattes legger vekt på hva opptakene gjør kjent om Griegs særegne fremføringspraksis (som også diskuteres opp imot Griegs kritiske holdning til sin samtids pianovirtuoser). Opptakene gir ifølge Mattes et unikt bilde av det poetiske ved Griegs egne fremføringer av sine pianostykker, og kan slik belyse noen av hans mest velkjente komposisjoner fra nye sider.

Også Bjørnar Utne-Reitan kaster nytt lys på Griegs komposisjoner, mer spesifikt hans «forbudte» symfoni. I lys av den såkalte «nye formlære» analyserer og sammenlikner Utne-Reitan førstesatsen i Griegs symfoni og førstesatsen i Johan Svendsens første symfoni. Analysene danner utgangspunkt for en diskusjon av Griegs beslutning om å forkaste sin symfoni, og Utne-Reitan presenterer et mer nyansert bilde av omstendighetene enn hva som tilkjennegis av den populære forklaringen om at Grieg følte seg utkonkurrert av Svendsen. Artikkelen bidrar med ny innsikt i formbehandlingen i to tidlige symfonier av fremtredende norske komponister, og legger et solid grunnlag for framtidig forskning på Griegs resterende musikk i «større former».

I artikkelen «'Syngje og spile fele ti': Introducing a Tradition of Fiddling Singing in Norway» undersøker Johanna Seim deler av folkemusikktradisjonen hvor man synger til eget felespill. På bakgrunn av arkivarbeid dokumenterer Seim tolv eksempler på musikere som sang og spilte fele samtidig, noe som ofte foregikk i religiøse sammenhenger. Med grundige redegjørelser for både historisk kontekst og musikalske særtrekk ved dette repertoaret, bidrar studien til ny kunnskap om en del av den norske folkemusikkhistorien som har fått lite plass i tidligere forskning. Som Seim selv påpeker avslutningsvis i artikkelen, gjenstår mange spørsmål om denne tradisjonen, både i historisk sammenheng og i kontemporære former.

Hans Weisethaunet, professor ved Institutt for musikkvitenskap ved Universitetet i Oslo, står for den siste artikkelen i årets nummer. Den omhandler trommeslager Jon Christensen (1943–2020), en av de mest innflytelsesrike musikerne på jazzfeltet både i Norge og langt utenfor landets grenser, og hans musikalske virke primært på 1960-tallet. Basert på et rikt intervjumateriale iscenesetter Weisethaunet et dialogisk møte mellom Christensens egne musikalske betraktninger og verdensbilde på den ene siden og musikkhistoriografiske (og andre teoretiske) perspektiver på den andre. Slik tegner Weisethaunet et bilde av Christensen som en musiker hvis bidrag ikke enkelt lar seg plassere innen reifiserte kategorier som «nordisk jazz», men som heller må forstås i lys av hans mangfoldige og uensartete musikalske forbindelser: «det var nok summen av alle erfaringene som gjorde Christensen til den sikre og innovative musikeren han var.»

Nummeret avsluttes med to bokanmeldelser, begge av bøker med historisk tilsnitt. Eirik Askerøi anmelder Jøran Rudis bok *Elektrisk Lyd i Norge fra 1930 til 2005* (Novus Forlag, 2019). Arnfinn Bø-Rygg omtaler *Musikktenkningens historie IV. Romantikken og dens opp-takt* (Solum Forlag, 2019), skrevet av Peder Chr. Kjerschow.

Redaksjonen er som alltid takknemlig overfor Universitetsforlaget og Eli Cook Hope for vedvarende godt samarbeid. Takk også til redaksjonssekretær Aud Aasen, samt til Norsk musikkforskerlag for støtte og tillit. Videre er vi svært takknemlige for innsatsen til alle årets bidragsytere, samt overfor de mange fagfellene som har bidratt i kvalitetssikringen av inn-sendte artikler.

Kai Arne Hansen
Ansvarlig redaktør